

Lehdistötiedote

Julkaisuvapaa 16.1.2006 klo 12.00

Taloustieteilijöiden puheenvuoroja työttömyydestä

Vuoden 2005 eläkeuudistus pienentää ikääntyneiden työttömyysriskiä. Tämä johtuu lähinnä työttömyyseläkkeiden lakkauttamisesta ja "työttömyyseläkeputken" alaikärajan nostamisesta kahdella vuodella. Sen sijaan yritysten irtisanomiskustannusten pieneneminen kasvattaa lievästi ikääntyneiden työttömyysriskiä.

Muun muassa tällainen tulos raportoidaan Kari Hämäläisen, Heikki Taimion ja Roope Uusitalon toimittamassa kirjassa "**Työttömyys – taloustieteellisiä puheenvuoroja**". Kirja julkaistaan 16.1. Palkansaajien tutkimuslaitoksen järjestämän, suomalaista työttömyyttä käsittelevän seminaarin yhteydessä. Sen on kustantanut Edita, ja se julkaistaan Palkansaajasäätiön tuella.

Kirja kokoaa yhteen viimeaikaisia tutkimuksia työttömyyden syistä ja seurauksista. Se koostuu yhteensä kahdestatoista artikkelista, jotka valottavat työttömyysongelmaa eri näkökulmista. Kaikki artikkelit ovat yksilötason tilastoaineistoihin perustuvia tutkimuksia. Kirjan artikkeleissa arvioidaan työttömyyden kehitystä ja työttömyyden alentamiseen pyrkivien toimenpiteiden vaikutusta 1990-luvun laman jälkeen.

Seuraavassa on muutamia poimintoja kirjan sisältämien tutkimusten tuloksista:

Laaja työttömyys, johon lasketaan työvoimatoimistoissa työnhakijoina olevien lisäksi erilaisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden piirissä olevat ja työttömyyseläkeläiset, ylittää Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaisen virallisen työttömyysasteen kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Vuonna 2004 laaja työttömyysaste oli Suomessa keskimäärin 16,4 prosenttia.

Työttömyysturvan reaalinen taso on säilynyt 1990-luvun alusta lähtien suhteellisen vakaana. Samaan aikaan työttömien tulot suhteessa palkansaajiin ovat laskeneet selvästi. Tämä johtuu työttömyysturvan tason leikkauksista ja työttömyyden rakenteen muutoksesta. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien köyhyysriski on kasvanut. Vuonna 2004 pitkäaikaistyöttömistä oli köyhiä yli 30 prosenttia.

Työttömyyden ja ihmisten itsensä kokeman hyvinvoinnin välinen yhteys on Suomessa yllättävän löyhä. Työttömyyden vaikutus ihmisten onnellisuuteen johtuu pääasiassa sen vaikutuksesta tulotasoon. Työttömät ovat myös sairaampia kuin työlliset, mutta ei voida osoittaa, että työttömyys sinällään heikentäisi terveyttä.

Maahanmuuttajien työttömyys on korkea. Vaikeimmassa asemassa ovat pakolaisina maahan muuttaneet. Vielä kymmenen vuotta maahanmuuton jälkeen puolet tämän ryhmän miehistä on työttömänä. Sen sijaan lähialueilta Suomeen muuttaneet työllistyvät paremmin. Maahan muuttaneiden miesten työttömyysriski laskee 20 prosenttiin kahdeksassa vuodessa.

Työttömyysturvaan liittyviä velvoitteita alettiin korostaa 1990-luvulla. Alle 25-vuotiaitten nuorten oikeutta työmarkkinatukeen rajoitettiin vuonna 1997. Tämä alensi työttömyyttä muttei juuri lisännyt työl-

lisyttä. Sen sijaan kokonaan työmarkkinoiden ulkopuolelle siirtyneiden määrä kasvoi. Vuoden 2006 alusta astui voimaan pitkäaikaistyöttömien “yhteiskuntatakuu”, joka muistuttaa monelta osin nuorten työmarkkinatukioikeuden rajoittamista. Pitkäaikaistyöttömät veloitetaan työmarkkinatuen menettämisen uhalla osallistumaan työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Vuoden 1997 kokemusten perusteella voidaan ennakoida, että pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatukioikeuden rajoittaminen parantaa työllisyyttä todennäköisesti vain vähän.

Verotuksen vaikutuksesta työllisyyteen on vaikea löytää luotettavaa näyttöä. Esimerkiksi eläkemaksujen ikäporrastuksella tai Lapin sotu-maksuvapautuksella ei voida osoittaa olevan vaikutusta työllisyyteen. Sen sijaan työvoimakoulutus näyttää viimeisimpien tutkimusten mukaan parantavan työttömien työllistymismahdollisuuksia.

Mahdolliset yksittäisiä artikkeleita koskevat kysymykset kannattaa esittää suoraan kirjoittajille. ■

Julkaisu:

Kari Hämäläinen, Heikki Taimio ja Roope Uusitalo (toim.), Työttömyys – taloustieteellisiä puheenvuoroja. Helsinki: Palkansaaajien tutkimuslaitos ja Edita. ISBN 951-37-4616-X.

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti Kari Hämäläinen, kari.hamalainen@vatt.fi, puh. 09-703 2918
Vanhempi tutkija Heikki Taimio, heikki.taimio@labour.fi, puh. 09-2535 7349
Tutkimuskoordinaattori Roope Uusitalo, roope.uusitalo@labour.fi, puh. 09-2535 7335

Kirjoittajat:

■ Mitä tilastot kertovat työttömyydestä?
Pekka Tossavainen, Tilastokeskus,
pekka.tossavainen@stat.fi
■ Työttömyysturvajärjestelmän lyhyt historia
Roope Uusitalo, Palkansaaajien tutkimuslaitos,
roope.uusitalo@labour.fi
■ Työttömien toimeentulo
Ilpo Suoniemi, Palkansaaajien tutkimuslaitos,
ilpo.suoniemi@labour.fi
■ Työttömien itsensä kokema hyvinvointi
Petri Böckerman, Palkansaaajien tutkimuslaitos,
petri.boeckerman@labour.fi
Pekka Ilmakunnas, Helsingin kaupakorkeakoulu,
pekka.ilmakunnas@hkkk.fi
■ Työttömyyden kesto ja pitkäaikaistyöttömyys
Jouko Verho, Helsingin yliopisto,
verho@valt.helsinki.fi
■ Eläkeuudistuksen vaikutus ikääntyneiden työttömyyteen
Tuulia Hakola, Eläketurvakeskus,
tuulia.hakola@etk.fi
Seija Ilmakunnas, Eläketurvakeskus,
seija.ilmakunnas@etk.fi

■ Aktivoivatko työmarkkinatuen rajaukset
Ulla Hämäläinen, Kansaeläkelaitos,
ulla.hamalainen@kela.fi
■ Maahanmuuttajien työttömyys
Matti Sarvimäki, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus,
matti.sarvimaki@vatt.fi
■ Aktiivinen työvoimapolitiikka
Kari Hämäläinen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus,
kari.hamalainen@vatt.fi
■ Työllistämistuki yritysten ja työttömien näkökulmasta
Antti Luukkonen, SAS Institute Oy,
puh. 09-5255 71 (vaihe)
■ Pätkätöillä kiinni pysyvään työllisyyteen
Merja Kauhanen, Palkansaaajien tutkimuslaitos,
merja.kauhanen@labour.fi
■ Verotus ja työllisyys
Ossi Korkeamäki, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus,
ossi.korkeamaki@vatt.fi
Roope Uusitalo, Palkansaaajien tutkimuslaitos,
roope.uusitalo@labour.fi